

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив установе: Предшколска установа "Раковица"	Душанка Јерковић, Марија Белензада, Олгица Гигић, Зорица Пантовић, Милица Лазаревић, Јелена Паић, стручне сараднице, психолози и педагози
Место, општина: Београд, Раковица	
Школска управа: Београд	
Опис примера добре праксе ИО	
Укључивање вршњака у пружање подршке детету које има тешкоће	
Кључне речи: <i>предшколска установа, деца са сметњама у развоју, вршњачка подршка</i>	
Опис образовне ситуације ученика детета и окружења <ul style="list-style-type: none"> - краткотрајна пажња, - напуштање активности, - излажење из себе, ограничење простора, - тешкоће у комуникацији и понашању (одсуство говора, вриштање, неконтролисани покрети, изговарање ружних речи), - тешкоће у игри са вршњацима (ударање, чупање ломљење играчака, цепање цртежа), - тешкоће са прихватањем правила, - избегавање деце из групе да се друже са дететом које се понаша на овај начин; - тешкоће у сарадњи са родитељима детета које има сметње и родитељима друге деце, - несналажење васпитача у раду са децом која имају тешкоће у развоју и понашању. 	
Опис добре праксе <p>Односи са вршњацима имају значајан утицај на целокупан развој детета. Ситуација у друштву је таква да се деца са сметњама у развоју и инвалидитетом суочавају са ризиком од изолације, искључивања и усамљености, а друга деца због недостатка искуства, или ставова одраслих врло рано могу да развију негативне ставове о некоме ко је другачији од њих.</p> <p>Методологију Кругова пријатеља смо видели као начин пружања подршке детету да буде прихваћено у групи вршњака, да се осећа као део групе. Примена приступа Кругови пријатеља започела је у оквиру пројекта „Кругови пријатеља – подршка социјалној инклузији деце са сметњама у развоју и инвалидитетом“ 2013 – 2015. године, у сарадњи са Центром за интерактивну</p>	

педагогију и уз сагласност Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Стручни тим и Директор су одлучили да се Установа укључи у реализацију Пројекта, зато што се уклапа у: мисију и визију Установе (“Да наши вртићи буду места где ће деца радо долазити да се друже, уче и играју са другом децом и одраслима”), континуирано стручно усавршавање и тимски рад.

Пристап Кругова пријатеља је погодан као начин пружања подршке сваком детету које је у опасности од одбацивања и изолације у вршњачкој групи због:

- сметњи у развоју, инвалидитета,
- неке животне кризе,
- непознавања језика,
- личних карактеристика или
- проблематичног понашања.

Али, и када приметимо:

- да је дете усамљено, искључено из активности вршњачке групе,
- када је у периоду адаптације,
- када у групи има улогу „дежурног кривца“,
- када се жели подстаћи социјални и емоционални развој појединца, али и групе у целини.

За једно дете се прави “мрежа подршке” – круг пријатеља (од деце из групе) који се формира са циљем:

- да се помогне детету да промени неприхватљиво понашање,
- да се смањи могућност одбацивања из вршњачке групе,
- да се стварају услови који могу да доведу до настајања и одржавања другарских веза и пријатељстава,
- да свако дете буде део групе.

Сам боравак у групи вршњака не доводи спонтано до развијања пријатељских односа. Важно је **плански изграђивати односе** у групи.

Кораци:

Формирање Кругова пријатеља - стручни тим Установе је у сарадњи са Тимом за инклузивно образовање, васпитачима група и родитељима покренуо формирање кругова пријатеља за шесторо деце (“деца у фокусу”), од 2015. године. Читав процеп – од информисања родитеља и узимања сагласности до завршетка последње радионице траје неколико месеци.

Добијање сагласности од сваког родитеља „ детета у фокусу“ и информисање о активностима Круга пријатеља.

Сагласност детета у фокусу– кроз разговор му се објасни његово учешће у активностима.

Информисање других родитеља из групе и добијање њихове писане сагласности.

Снимање социо – емоционалног статуса групе – скала процене се примењује пре започињања радионица са децом и после последње радионице.

Разговор са дететом у фокусу – обично се реализује током трајања радионице

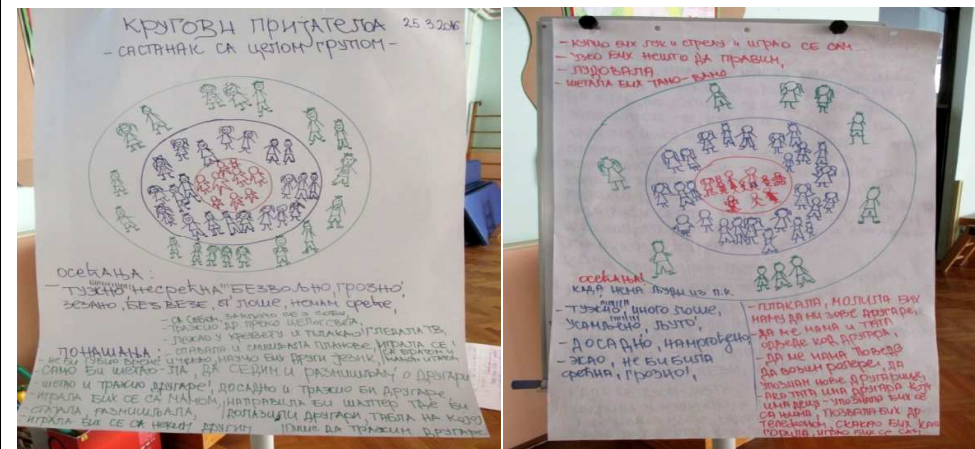
са осталом децом из групе којој фокус дете не присуствује. Њему се објасни шта раде деца његове групе и да ће им се он касније прикључити (током првог састанка Круга пријатеља). **Радионица са целом групом** – један водитељ (стручни сарадник) је имао улогу фацитатора и водио разговор са децом, а други (стручни сарадник или васпитач) је бележио дечје одговоре, запажања и предлоге. Током те радионице деца:

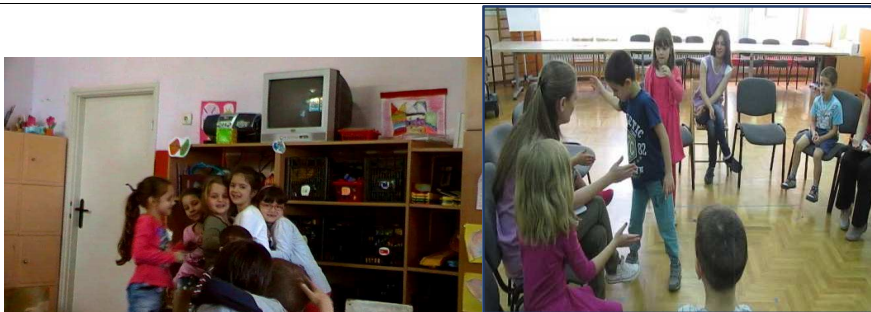
- Доносе правила рада
- Наводе **понашања** и ситуације када је „детету у фокусу“ лепо у вртићу (шта лепо и добро ради).
- Наводе **понашања**, ситуације када „детету у фокусу“ није лепо у вртићу (шта је то што он/она ради, а њима смета). Важно је враћати их на понашања, а не да етикетирају друга/другарицу. Цртање личних кругова подршке (важно због повезивања осећања и понашања)
Избор деце која ће бити тим за подршку „детету у фокусу“ – Круг пријатеља (6 – 10 деце).

Први састанак Круга пријатеља - реализује се непосредно након радионице са групом, а присуствује му и дете у фокусу.

- Објашњење „детету у фокусу“ разлога окупљања.
- Изношење ствари које „дете у фокусу“ добро ради, шта воли у вртићу.
- Изношење ситуација и понашања „детета у фокусу“ која су неприхватљива и некимa сметају.
Предлагање активности за пружање подршке детету – постављање циљева и преузимање задужења (одговорности)
- Договор око имена Круга пријатеља и динамике следећих сусрета.

Наредни састанци Круга пријатеља - реализовали су васпитачи или васпитачи и стручни сарадници. Реализовано је, зависно од групе, 6 – 10 састанака за једно дете.

Професионална добит

Добити за дете у фокусу:

- Промена у понашању: поштује правила групе, прихвата помоћ вршњака, комуницира са већим бројем деце и одраслих, боље разуме везу између осећања и понашања, шта то смета његовим друговима, да је прихваћен такав какав јесте, да може да промени понашање, да неће наићи на осуду ако не успе, да постоје другови који га подсећају, помажу му да превазиђе то понашање, да може да се ослони на вршњаке.
- Развија самопоштовање, самопоуздање, емпатију и проширује социјалне односе.
- Развија социјалне вештине – активно слушање, поштовање правила и учешће у њиховом доношењу, преговарање, преузимање одговорности за сопствене одлуке.

Добити за другу децу:

- Разумевање и прихватање другог детета онаквог какво јесте.
- Боље упознавање себе
- Боље разумевање везе између осећања и понашања.
- Осећају се уваженим јер учествују у предлозима и доношењу одлука,
- Развијају самопоуздање, самопоштовање, тимски дух и критичко мишљење.
- Развијају емпатију, узајамно поштовање, толеранцију,
- Развијају одговорност за сопствено понашање и одлуке,
- Стичу сигурност, осећање да уколико њима буде потребна подршка у некој животној ситуацији могу да се ослоне на вршњаке - осећање припадности групи.

Добити за родитеље:

- Могућност да активно учествују у припреми и праћењу ефеката Круга пријатеља.
- Прилика да боље упознају своје дете, увиде његове способности, вештине и интересовања што води прихватању детета онакво какво јесте.
- Могућност да се од деце уче разумевању, толеранцији и емпатији.
- Да кроз радионице за родитеље науче о развојним карактеристикама и групној динамици.
- Родитељи код куће примећују понашања детета која су нова, другачија и више им се допадају

Добити за васпитаче:

- Нова техника пружања подршке деци у различитим изазовним ситуацијама када је потребно подстицати позитивне социјалне односе у групи, стварање и неговање добре атмосфере
- Већа осетљивост и поверење у дечје способности и могућности; боље разумевање и прихватање деце
- Схватање значаја вршњачког учења и подршке. .
- Разумевање важности учешћа деце у доношењу и мењању правила понашања у групи.

Добити за стручне сараднике:

- Упознавање са новом техником подршке васпитачима и деци за успостављање добрих односа у групи.
- Веће учешће у непосредном раду са децом и вођења групе
- Јачање тимског рада са васпитачима и родитељима у заједничком пружању подршке деци.